

האסיפה השנתית של התאחדות מגדלי בקר בישראל

של הארגונים המקצועיים עבר" משום שקמו והתפתחו מוסדות נוספים שקיצצו במסגרת תפ" קידיהם של הארגונים המקצועיים. אולם לדעתו יש גם עכשיו חשיבות מרובה לארגון המקצועי, כי את הישגיו של הענף מבחינה מקצועית, אין הוא הופך אותם ל"סוד שמור", כנהוג בסקטורי הייצור הרגילים, אלא חפיץ כל חידוש מועיל בין כל הייצורים והופכו לנחלת הכלל. למעשה בהשפעת הארגון המקצועי ניתן גם הכיוון והביטוי הנכונים של מוסדות אחרים כגון מינהל ההדרכה ועוד, וחבל שבמועצת השיווק והייצור אין השפעת הארגון די חזקה ומשום כך המצב במועצה זו אינו די טוב.

המועצה החקלאית הכללית טיפלה גם בבעיות הכלכליות של ענף הבקר אם כי ישנם מוסדות מיוחדים שמטפלים בבעיות אלה. במשך השנתיים האחרונות היה גם המרכז החקלאי נתון בוויכוח קשה בשאלת יבוא בשר קפוא ארצה, שפגע קשה בייצור המקומי ודעתו היא שהארגון "עשה פחות מדי" בתחום ההגנה על העניינים הכלכליים הצודקים. בסיימו את דברי הברכה שלו אמר הח' הלל גרביה שהאסיפה הזו חייבת לסייע בחידוש פעולת האירגון כאירגון חזק כדי שיוכל להגן על התנאים הכלכליים הנאותים של הענף, וכן הוא נתבע לקדם את היידע החקלאי ולהמשיך בהעלאת הייעול והפריור בענף.

נ. ורלינסקי מציין ש"תנובה" רואה את עצמה כחלק אורגני של הענף משום שהיא כאילו "מסיימת את המלאכה", בהביאה את התוצרת של הייצורים לצרכנים. הוא מסר ששוקדים כל הזמן על שיכלול טכנולוגי במחלבות וכן עומדים בפני הרחבות. הוא מניח שענף החלב ילך ויתרחב, אם כי השנה הסתמן גירעון בייצור. הוא הזכיר את הריאורגאניזאציה בסדרי העבודה של "תנובה" ע"י הקמת אגף החלב, בו יש למעשה ייצוג רחב יותר של הייצורים, וכן משתתף באגף זה בקביעות גם ב"כ ההתאחדות. לשם הוזלת הייצור במחלבות משכללים את המיכון וכדוגמה לכך הוא סיפר על מיכון העבודה בייצור הגבינות הרכות.

האסיפה נתקיימה בתל-אביב ב"11-12 ביוני 1963. הישיבה הראשונה נפתחה לפנות ערב ודברי הפתיחה הושמעו ע"י יו"ר ישיבה זו, הח' הרצל נחודקין מחירות. תוך ציון ההישגים של הענף הושמעה גם תמיהה על אי קיום אסיפת הבוקרים במשך 5 שנים. כן ציין היו"ר שאמנם משמיעים באוזני הבוקרים מחמאות (בעתונות ובהזדמנויות אחרות), אבל הן מתקבלות ב"רג" שות מעורבים" ע"י הנושאים בעול הענף, כי בהנאה מלאה מעולם אין הם זוכים. את ההישגים יש, לדעתו, לזקוף בראש וראשונה לזכותם של העובדים בענף למעשה: הם הקדימו את המחקר או המדע העיוני משום שהמצב אילץ אותם להגשים בקצב נמרץ את השינויים בכלכלת הענף. הוא ציין עוד את עובדת התרופפות הצד הארגוני של הענף ומתקבל הרושם שציבור הבוקרים אינו חולש עוד על גורלו, ואין כוחו רב במלחמה על תמורה הוגנת עבור עמלו.

אחרי דברי הפתיחה השמיעו את ברכותיהם ש. כנרתי בשם שר החקלאות, הלל גרביה בשם המרכז החקלאי ונ. ורלינסקי בשם מרכז תנובה. ש. כנרתי בברכתו ביקש להרגיע את ציבור הבוקרים באומרו שבמשרד החקלאות, על כל פנים עד עכשיו, ענף החלב הינו עדיין "אישיות רצויה". לדעת משרד החקלאות צריך תיכנון הענף להתבסס על היקף ייצור בהתאם לתצרוכת המלאה של אוכלוסיית הארץ בחלב על כל תוצריו. בהמשך דבריו נגע ב"כ הממשלה בבעיית הסובסידיות וציין שהתהווה "מצב בלתי בריא" בענף, ולכן יש לחתור לנורמאליזאציה ולהתכוון לכך שהענף יוכל לקיים את עובדיו על בסיס של מחירים בשוק הצרכנים. הוא מביע תקווה שאמנם יצליחו בכך בוקרי הארץ והוצאות הייצור שלהם לא תהיינה גבוהות מאלה שבארצות אירופה. על אף התנאים האובייקטיביים הקשים של הענף בחקלאותנו, היות שיידע בוקר רינו והישגיו הם גבוהים בהרבה מאלה של הבוקר הממוצע שבארצות חוץ.

הלל גרביה בברכתו רמז על "חולשת-דעת המתהלכת בין חברים שונים, החושבים שזמנם

הגדולות ביותר בה לוקה הענף שאנו עוסקים בו. מארגון של 20 חברים הגענו כיום לארגון המקיף 210 מושבים, 190 קיבוצים ו-20 מוסדות חינוך חקלאיים; כל זה הושג תוך תקופה של 37 שנים. כיום אין הארגון המוסד היחיד שמטפל בענף כפי שזה היה בעבר, ואנחנו משתפים פעולה עם משרד החקלאות בוועדות שונות, עם המרכז החקלאי, עם התחנה לחקר החקלאות ועם „החקלאית“. אף על פי שלא תמיד שבענו נחת, וקרה שתוך שיתוף הפעולה — לא מהכל נהנינו, הרי למעשה עמדנו בו כל הזמן ואף הפקנו תועלת ממנו. אין להגיד שהיה קיים בעבר שיתוף או מגע ער בינינו לבין מוסדות „תנובה“, אולם ראינו בהם על כל פנים מוסדות משלנו והשמענו באוזניהם ביקורת קונסטרוקטיבית; כיום הקשר עם „תנובה“ נעשה ער יותר.

בשנים האחרונות קמו עוד שני מוסדות שהסתעפו מארגוננו — המועצה לייצור ושיווק החלב והמועצה לבשר, אשר לע"ע אין באפשרותי לשבח אותם במיוחד ולברכם על הצלחתייהם. גם את האגודות להורעה יש לראות כ„בנות“ של הארגון, והן גדלו והתחזקו במרוצת השנים ואין הן זקוקות עוד כמעט לחסות שלנו. יש לראות התפתחות זו כטבעית וכסימן של ברכה. גם איתם הננו ממשיכים לשתף פעולה במחקר הפוריות של הבקר, ויש תקווה שפעולה זו תימשך ותזכה במענק מחקר שיהיה גדול פי כמה מזה שהושקע בו על ידינו עד עתה. במכון לחקר החקלאות אנו משתתפים בניסוי שיימשך 3 שנים שעניינו הוא בעל חשיבות רבה בכל הנוגע להזנת פרות גבוהות-תנובה. בשותפות עם המכון הנ"ל בוצעו גם ניסויים בבעיית פהיתת השומן בחלב והתוצאות הראשונות כבר נתפרסמו.

ההתאחדות השתתפה עם האגודות להורעה בעריכת תצוגות הבקר. באיכוח ההתאחדות השיתופי בקונגרסים בינלאומיים ודאגו ליצירת קשרים בדבר יצוא בקר לארצות הזקוקות לבשר מות רבייה וייצור חלב.

מן הראוי להזכיר את המהפכה שבוצעה על ידי ההתאחדות במיכון החליבה ברוב משקי הארץ ובארגון הובלת החלב במיכליות.

ג. ו. נגע גם בשאלת הוויכוח על היקף הענף בארץ וכן התעכב על בעיית הסובסידיות. לדעתו קיימת עדיין האפשרות להרחבת הצריכה של חלב ומוצריו בארץ ובעיקר צריכת חלב שתיה, אלא שהרחבה זו תובעת סבלנות מצידנו כיון שחלק ניכר מהאוכלוסין אינו רגיל כלל בשתיית חלב. בסובסידיות שהגיעו להיקף כה גדול, רואה גם ב"כ „תנובה“ צרה שחייבת להדאיג אותנו ויש למצוא „יחס נכון“ בין המחיר של מוצרי החלב בשוק לבין רמת הסובסידיה; אולם מסובסידיה כה גבוהה יש לרדת בהדרגה, כי אין לקפוץ מגג של בית בעל קומות רבות בבת אחת. מחווה את דעתו נגד אלה שרואים בדרך כלל רעה חולה בכל סובסידיה שהיא וטוענים שהענף צריך להתקיים על התמורה שמתקבלת אך ורק מהשיווק. אין הבוקרים בישראל רשאים, ולא יהיה זה בכוחם לוותר על סובסידיה בממדים צנועים, כשם שהייצרנים ברוב המדינות אינם יכולים לוותר עליה.

ג. ו. השמיע את המחמאה על הישגי הענף בארץ והשיאים שהושגו בייצור ואשר הם מעלים אותו ל„שורה הראשונה בעולם“. ואף על פי שהענף נתון תחת שבט הביקורת וצפויים לו גם קשיים הרי הוא מביע בברכתו את הביטחון שהנשואים בעול הענף יידעו להתגבר על התקלות ויקיימוהו גם להבא, כי יסודותיו הם בריים ואיתנים.

בגמר הברכות השמיע אפרים שמאראגד את הדו"ח מטעם מזכירות ההתאחדות. בראשית דבריו ציין ש. שאין הוא מתכוון בדו"ח על מה שנעשה רק לפעולות שבוצעו והושגו ע"י ההתאחדות, או יותר נכון ע"י „משרד ההתאחדות“ שבת"א, אלא לכל מה שנעשה באופן משותף על ידי כל החברים, גם אם הם באים להתמרמר על „ארגון הגג“ שלהם.

בהתעכבו על תולדות הארגון המקצועי של הבוקרים והתפתחותו, הוא מוצא לנחוץ להזכיר שהארגון נוסד ב־26 למארכ בשנת 1926 ע"י 20 משקים (18 קיבוצים ו-2 מושבים) בצריפון שליד מעיין עין-חרוד, ולצערנו הוא קובע שב־אסיפה הזאת נוכחים רק 2 מהמייסדים; בהערת אגב הוא מוסיף שייחכן וזהו אחת המגרעות

בסיכום זה גם פרות במספר ניכר, אם כי ב־5 השנים האלה נתרבה גם עדר החולבות. במספר העגלים (או שוורים) שהוצאו לשחיטה בשנה היתה קפיצה מ־14 אלף ראש ל־30 אלף ראש. ההכנסה ברוטו מחלב ומבשר יש לאמוד הש־נה ב־160 מיליון ל"י; מזה — 100 מיליון ל"י מחלב והיתר ממכירת בקר לבשר ובמקצת מהבקר שנמכר לרבייה ולחליבה.

עלה השיווק של חמאה מתוצרת הארץ מ־1200 טונות בשנה ל־3,400 טונות, ואפילו בשיווק גבינות קשות עלינו מ־850 טונות ל־3050 טונות. בשיווק חלב שתייה מסתמנת עליה קטנה בזמן האחרון ובשנה האחרונה הסתכמה צריכת חלב שתייה ב־99 מיליון ליטר.

ש. התעכב באריכות גם על עניין הסובסידיות. לדעתו לא עמדו די החברים שניהלו את המו"מ במוסדות הממשלה על האטת וצמצום הסובסידיות, כי לדעתו היו הזדמנויות לכך ואפשר היה להגדיל את ההכנסה ממחירי השוק של תוצרי הענף. הסובסידיה של היום, המסתכמת ב־34.5 מיליון ל"י בשנה, יש לראותה כאיום קשה לקיומו של הענף. ואף על פי שהח' ורלינסקי ניהם אותנו שסובסידיה היא דבר מקובל כמעט בכל הארצות, הרי יש להבדיל בסוגי הסובסידיה, היקפה ובצורת הענקתה. כך, למשל, בדנמרק אין כלל סובסידיה לחלב ולמעשה צרכני חלב שתיה שם משלמים מחיר גבוה עבורו, המפריש תמיכה לשיווק החמאה והגבינה בחו"ל, שאינו מכניס אף את החצי שמכניס מחיר החלב.

ש. נגע בשאלות תכנון הייצור, קביעת מיכסות ייצור ועריכת תחשיבים להוצאות הייצור. בסוף דבריו מסר אינפורמציה גם על יצוא המב־כירות.

בישיבה ב', למחרת היום, השמיע ח. שחם את הרצאתו על ההתאחדות ותפקידיה כיום. בקבעו את העובדה שבצידיה של ההתאחדות קמו והתפתחו מוסדות נוספים, כגון — המועצה לייצור ושיווק החלב, מינהל ההדרכה, המועצה לייצור ושיווק בשר והמרכז המקצועי שליד משרד החקלאות, שנטלו רבים מתפקידיה של ההתאחדות, הרי עולה מאליה השאלה מה הם.

אגע גם בשירותים הווטרינאריים הממלכתיים שלנו: עלי להגיד בפה מלא שאין אנו מאושרים בשום פנים מפעולות המכון הווטרינארי, אולם לעומת זה יש באפשרותנו להביע את מלוא הכבוד לשירותים הווטרינאריים בשדה; אלה עמדו במבחנים קשים למדי בשנים האחרונות והצליחו להוכיח כושר ארגון וביצוע מעולים, ביחוד במלחמה בפר"ט, והנושאים בעול התפקידים האלה ראויים להוקרה על שיחד עם רופאי "החקלאית" עמדו כה יפה בכל המבחנים הקשים. בדונו במצבו של הענף כיום הביע ש. אי־שביעת רצונו מ"תנובה" על שאין היא עושה די להגברת צריכת חלב־שתייה בארץ. אין להתנחם בכך שכאילו בארצות חמות בדרך כלל מועטה צריכת החלב, כי הרי ראינו שבאוסטרליה, שאף היא ארץ חמה, צריכת החלב היא גדולה בהרבה מזו שאצלנו, אם כי אין מחיר החלב שם זול בשום פנים והוא עומד על 60 אגורות הליטר, וכן הדבר במדינות החמות של ארצות הברית.

ש. מצטרף לדעת ורלינסקי שיש עוד לעשות הרבה כדי להגביר את השימוש באותם מוצרי חלב, בהם אין אפשרות לאיים עלינו ביבוא. יש מקום להרחבת הייצור ואין לחשוש אף מפני יבוא מתחרה, אם יגנו עלינו במכס ובמיסים כפי שעושים זאת לגבי מוצרי תעשייה. ש. מודה שאין אנו יצרנים זולים ולכן הקריאה של ש. כנרתי להשתוות בהוצאות הייצור לאלה שבחוץ לארץ היא קריאה מטעה בתנאי חקלאותנו הקיימים כיום; די שנזכיר את ההוצאה למי־ההשקיה למינימום של 2 דונמים של מספוא לפרה המני־בה 5000 ליטר חלב, כשמחיר הקוב מים בנגב נאמד ב־15-16 אגורות.

לגבי היקף הייצור כיום יש לציין שבסיכום השנה האחרונה הגענו לתנובה ארצית של 307 מיליון ליטר חלב, ולתנובה ממוצעת לפרה של 4,400 ליטר. על העליה בתנובה הממוצעת של הפרות הרשומות בספר העדר פורסמו כבר פרטים מלאים ואין לחזור עליהם. גם בייצור הבשר התקדמנו יפה ב־5 השנים האחרונות: מספר הראשים מבקר גזעי שנשחטו בשנה עלה מ־22 אלף ל־44 אלף בשנה האחרונה; כלולות

בעבר סיפוק רב לעוסקים בו. באופן מיוחד ציין את יכולתו הרבה לשאת בעול העבודה ממש, אם כי הגיע כבר לגיל השיבה. הוא הזכיר עוד את „ראשונותו“ בפיתוח השיווק, או יותר נכון — פתיחת פתח ראשון ל„תנובה“ בשוק חיפה. הצעת עצמון היתה שמלבד הפרס יוענק לח' סורקין התואר „אביר הרועים“, אם כי אין הוא הראשון ב„אלופי“ הענף, וקדמה לו הח' מרים ברץ מדגניה. בסוף דבריו ברך אותו ע. באריכות ימים, שימשיך בעבודה וישמש סמל ודוגמה לכל העוסקים בענף שלנו.

א. שמאראגד סיפר על קשריו עם ס. במשך 35 שנה. הכיר אותו כשכן, מיד לאחר שובו של ס. מהשתלמות בהולנד. על מסירותו אין להרבות דברים, כי היא ידועה לכל, וכאלוף העבודה הקשה והמפרכת הוא ראוי לכל התשבחות. צריך להיות מחונן בכשרון של משורר כדי לבטא את אשר הגשים סורקין במשקו הוא ובמשקים אחרים, בשמשו מופת לאחרים במעשה, ולא במתן עצות בלבד. כך היה יחסו לחבריו, ותמיד היה מוכן להפשיל את השרוולים, לכרוע ולעזור לפרה במשק השכן בשעת הצורך, ובוה גדולתו. רב חילו בחינוך תלמידים ותלמידות בענף שלנו. אין הח' ש. מברך באריכות ימים עד 124 או 120 שנה, אולם הוא מאחל לו שבמשך 20-30 שנה, היעודות לו, לח' סורקין, שימשיך באותה מלאכה טובה ובאותה מסירות.

עם סיום הברכה מסר הח' ש. לחתן הפרס את המגילה ואת הברכה של ההתאחדות.

משה סורקין, בהשיבו בדברי תודה על הפרס ועל הברכות הצהיר שבעצם מגיע הפרס לקבוצת הבוקרים כולה של עין חרוד ולא לו לבדו. נתמזל לו להצטרף לקבוצת חברים, איתה הוא עושה את עבודתו במשך שלושים שנה, ומסתבר שרבה היא תרומת החברים שלו בצוות לעצם התמדתו בענף משך שנים כה רבות, תוך הרגשת סיפוק ונחת מהתפקיד שהטיל על עצמו. בשמחה הוא מציין את העובדה שכושר ההתמדה עובר כנראה „בירושה“ בחברת הבוקרים שבעין חרוד, כי יש כבר בת אחת שאף היא הגיעה לוותק של 25 שנים וממלאה כיום כמעט את התפקיד של

או מה צריכים להיות, תפקידי ההתאחדות כיום. בעקב התפתחות זו נתעורר מעין ויכוח בין מינימאליסטים ומאקסימאליסטים; הראשונים טוענים שכאלו עבר זמנה של ההתאחדות, ואפילו יועברו התפקידים שנותרו עדיין ברשותה הבלעדית של ההתאחדות למוסדות אחרים, לא ייגרם כל נזק לענף בכללותו. לעומתם טוענים המאקסימאליסטים שעל ההתאחדות „להחזיר את העטרה ליושנה“ והיא היא שתהיה הנציג היחיד והבלעדי של מגדלי הבקר בכל המאבקים בהם שרוי הענף.

בנתחו את שתי ההשקפות מגיע המרצה למסקנה ששתיהן פסולות והגיעה השעה שנכיר בעובדות כפי שהן, כלומר — שהטיפול בשאלות הכלכליות של הענף, אין להוציאו שוב ממסגרת המוסדות החדשים שהוקמו, אם כי אין להוציא שיתוף והשפעה של ההתאחדות בפעולות אלה; אולם את עיקר תפקידה צריכה ההתאחדות לרכז בשטח המקצועי ומחובתה יהיה להעלות את תביעות הבוקרים בפני כל המוסדות המקצועיים, כגון — המכון הווטרנארי, מינהל ההדרכה וכדומה. הפעולות המיוחדות להתאחדות, שהן ברשותה הבלעדית, צריכות להיות: (1) ביצוע ביקורת התנובה וניהול ספר העדר; (2) מיכון הענף וההדרכה בשטח זה; (3) טיפול ביצוא הבקר.

בסיימו את הרצאתו ציין שחם שהוא חי תחת הרושם שבמשך 5 השנים האחרונות נחלש המגע של ההתאחדות עם ציבור הבוקרים ועם הוועדות האזוריות. לדעתו יש הכרח לחזק את המזכירות הפעילה כדי שיהיה בכוחה לחדש את הקשר הער והמתמיד עם הבוקרים בשדה באמצעות הוועדות האזוריות.

לאחר ההרצאה של ת. שחם נערך טכס מסיימת פרס ההתאחדות למשה סורקין מעין חרוד. הברכות לכבודו של חתן הפרס הושמעו ע"י עצמון וע"י א. שמאראגד. עצמון, בהעריכו את פעלו של סורקין, התעכב במיוחד על ההתמדה והמסירות שהח' ס. מגלה כלפי הענף על אף התנאים שמשתנים בו במרוצת השנים עקב המיכון, התרחבות, וצמצום אפשרויותיו של הבורקר ליהנות מה„רומנטיקה“ שבענף, שהביאה

הביאו עמם יתרונות לענף אלא להיפך. כדוגמה לכך הוא מביא את הנעשה בשיווק הבקר לבשר באמצעות, כביכול, של מועצה מיוחדת ושיתוף "תנובה". הוא רואה במוסדות המרובים שקמו ומטפלים בענף מגרעת ולא יתרון. תביעתו היא שהענף על כל בעיותיו יוחזר לייצרנים עצמם, העובדים בו ממש יומיום, וכל הפעולות לטובת הענף תרוכזנה תחת גג אחד.

הוא רואה תסבוכת מרובה גם בשטח האירגוני. לדעתו לא יתכן שכל התפקידים המוטלים על הענף יהיו מוטלים על שכמו של איש אחד, ויהיה זה אפילו האיש המוכשר ביותר מכל הבחינות. יש איפוא הכרח להרכיב את מוסדות ההתאחדות. הוא מזכיר את ההצעה שהמוזכירות הפעילה תהיה בת 3 חברים ואף הוצעו 2 החברים שיצטרפו לאפרים שמאראגד. מוטל איפוא על האסיפה להרכיב את חבר הפעילים, כדי לרענן את פעולת ההתאחדות. בנוסף למוזכירות הפעילה המורחבת יש להרכיב ועדות ומוסדות, בהם ישתתפו באופן שווה חברים מהקיבוצים והמושבים, כדי לקיים קשר יומיומי עם הציבור ולשם שמירה על כללים המחייבים כל אגודה להתכנס אחת לשנתיים לפחות. שינויים אלה מבחינה ארגונית יצעידו את ההתאחדות לקראת עתיד מזהיר יותר מזה אשר בו היא נתונה כיום. חיים יעקובסון (חפצי בה), אף הוא דיבר ברוח זו וטען שמחמת חולשת האירגון הפך הענף ל"ענף נסבל" וחדלו לכבד אותו. מציין בהתמרמרות שלא ידעו להגן על הענף בכל אותם המוסדות שיש להם מגע עמם. כיון שבמרוצת השנים ההתאחדות כאילו התערטלה מכל מחלצותיה הרי נצטמצמו מאוד מעשיה והיא הפכה ל"משרד גובה מיסים", המצטברים לקרנות ובחלקם מתחלקים למענקים. לשם תיקון המצב מבחינה ארגונית ולשם הרמת קרנה של ההתאחדות, "הייתי מוכן להתנדב" ולהצטרף למזכירות הפעילה, אולם כשהובאה הצעה זו בישיבה, בה השתתף גם הח' אפרים שמאראגד, הוא הביע בגלוי ובאופן חד-משמעי את התנגדותו להצטרפותי למוזכירות. מצב זה גורם לחולשתנו, כי הרי ברור שממסגרת ההתאחדות נשמטות עמדות רבות. לדעתי אין המצב יכול להימשך

"כינור ראשון" בענף. בצוות שלנו ישנן חברות שאף הן כבר עובדות 38 שנים בענף.

במלים אחדות הוא סוקר את ציוני הדרך בהתפתחות הענף משך השנים, בו הוא פעיל: מהכד אל המיכלית, מהעיבוד הפרימיטיבי במחלבה ועד למיכון המודרני, מהצעדים הראשונים בשיווק ובעיבוד (הוא מזכיר איך התהלך בחיפה עם כד החלב, ובאין קונים, היה מוסר את ה"עודפים" דאו למטבח הפועלים, וכשפנה ליהודי מומחה ב"תעשיית לבן" ורצה ללמוד ממנו את סודות המקצוע, דחה אותו מחמת החשש של גילוי ה"פאטנט" וקיפוח פרנסתו, וכדומה) ועד למערך המוסדות של ימינו; ועל ההישגים בתנובות הפרות ידוע לכולנו. לדעתו צריכים אנו כולנו להיות שמחים על ההישגים אליהם הגענו, כי כולנו שותפים להם, והם הינם בבחינת יצירה יש מאין. אל יהיה קל הדבר בעינינו שהפכנו מאנשי מסחר לאנשי עבודה ועלי להגיד לכם שלגבי ידידי זהו אחד הדברים העיקריים במשך כל שנות חיי ועבודתי בארץ: ואם תעודת הפרס נמסרה לי בזכות היותי עובד הרי זוהי התעודה החשובה ביותר בה זכיתי עד כה. ובמה אברך אני אתכם? מי יתן ותגיעו כולכם לגילי, תחווו בכוחכם כמוני ושגם אני אזכה להימצא בקרבכם!

אחרי מסירת הפרס נבחרה ועדה מתמדת בהרכב דלהלן: (1) יוחנן האוסמן, שובל; (2) יואל פרוידנברג, נהלל; (3) חיים שחם, חיקוק; (4) שלמה גל, גבעת-חיים (איחוד); (5) אברהם רוזנבאום, כפר-יהושע. הוועדה נתבקשה להחיש את עבודתה, כדי שאפשר יהיה לסיים את האסיפה כמתוכנן.

הוויכוח הכללי

שלמה דורי (יפעת) מציין את האווירה העגומה, בה מתכנסת אסיפה זו. מביע תרעומת על אי-קיום אסיפת בוקרים משך 5 שנים. עם סיכום כל מה שהתהווה בפרק זמן זה הוא טוען שההתאחדות התפרקה מתוכנה ומסרה את כל הטיפקודים שלה לאחרים, ומי ייפה את כוחה לכך? הוא מביע את התמרמרותו על כל מיני כשלונות, והעיקר שכל השינויים שחלו לא

נואמים אחרים ניסו אף להצביע על ניגודים כל שהם בפתרון בעיות הענף בין הסקטורים השונים, כי לא הרי תנאי הייצור במשק קיבוצי כבמשק מושבי, אולם רוב הנואמים שללו את עצם קיומו של ניגוד אינטרסים כגון זה וטענו שמלחמת קיום הענף ורווחיותו — אחת היא לבוקר הקיבוצי והמושבי גם יחד.

נואמים בודדים הרחיבו דבריהם בשאלות השיווק, אי-הסדר בקביעת המחירים לבקר בשר, הזנחת מטעם "מתוכי" תנובה בהוצאת הבקר המכור מהמשקים וכו' וכו', ונואמים מסוג זה כמעט שהתעלמו לחלוטין משאלת היסוד שעמדה על הפרק וכאילו תבעו תיקון עיוותים מסוג זה באמצעות אסיפה זו.

את מהלך העניינים בשאלת "חיוק" המזכירות הפעילה הסביר בהרחבה הח' פרוידנברג מנהלל. הוא הודה בטעות הוועדה, בהציעה לצרף חברים למוכיר הקבוצ (א. שמאראגד) מבלי לשאול אותו אם אמנם יהיה מוכן לעבוד עם חברים אלה.

בבואנו לסכם את הרושם מדברי "עמד", העובדים ונושאים בעול הענף למעשה, יוצא שרובם מכירים בעובדה שההתאחדות, "נחלשה", מסגרתה צומצמה בשיעורים ניכרים, המזכירות הפעילה טעונה הרחבה, אולם יחד עם זה מודים רובם שאין טעם להתרברב ולהשתעשע באשר ליות שבתנאים של היום, כשלא רק מוסדות נוספים מטפלים בבעיות הענף, אלא גם כוחם של מוסדות ממשלתיים רב בהכרעות השונות, תצליח ההתאחדות לרכוש לעצמה עמדת כוח כגון זו, אליה שואפים החברים שפתחו בביקורת ובגינוי המזכירות הקיימת.

הח' גולומביק, כב"כ אגף החלב, השתדל להסביר ולתרץ את הקשיים שקיימים בענף החלב ובשיווק הבשר, והישווה את מצבנו למה שנעשה גם בארצות חוץ. הוא תבע סבלנות, הצביע על הישגים מסויימים בעיבוד ובשיווק והביע תקווה שיש לצפות גם להרחבת הייצור, אולם בקצב איטי ומתוך זהירות. הח' גולומביק השמיע את דבריו בישיבת הבוקר והנואמים שבאו אחריו התמרמרו על כך שהוא הסתלק

כך והמזכירות והמועצה ראויים לגינוי על אי-פעילותן.

בוויכוח הכללי השתתפו עוד פרץ בן-יהושע מבאר-טוביה, עמוס הורביץ (ארגון המושבים), רוזמרי אביבי (רבדים), משה היימן (אח), י. זינגר (אורים), שמחה ידידיה (סעד), יוחנן האוסמן (שובל), יואל פרוידנברג (נחלל), אב"ר הם בן-יוסף (שדה יעקב), משה בנטוב (רוח מה), מ. שלמון (העוגן), עקיבא אבני (גבעת ברנר), משה כץ (שלוחות), וגולומביק צבי (מנהל אגף החלב ב"תנובה").

בדברי המתווכחים נשתלבו, כרגיל, בעיות שונות והיו גם סטיות מהשאלה העיקרית שהר עמדה לדיון באסיפה זו, שהיא — ארגון ותפקידי ההתאחדות לעתיד לבוא. יש שטענו שצמצום מסגרת הפעולות של ההתאחדות בעקב הקמת מוסדות נוספים שמטפלים בענף הבקר היה דבר שבהכרח, ומשלים את עצמם המבקרים מסוגם של דורי ויעקובסון שההתאחדות יכולה לחזור וליהפך לגוף, "כל יכול" שישלוט על הבעיות הכלכליות והמקצועיות של הענף כב"מים ההם". אפילו תוגבר המזכירות הפעילה (את הצורך בכך ראו כל המשתתפים בוויכוח), וחבריה יהיו מהמוכשרים ביותר, אין להניח ששאלות יסודיות, כגון תכנון הענף, קביעת מחירים, קביעת מיכסות וכדומה יוכרעו בהשפעתה הבל-בדית של ההתאחדות. יש לראות את העובדות כפי שהן ולהסתגל אליהן. קיצונית ביותר היתה דעת עמוס הורביץ בשאלת "חזרה לעבר" ומ-סירת ההכרעה בשאלות כלכליות הנידונות במועצות הייצור ל"רפתנים". הוא הצביע על כך שמועצות אלה הרי הן מורכבות לפי "מפתח" של תנועות התישבותיות, ומי שחושב שאפשר להתעלם מגורם זה — "התנועות" — הרי הוא טועה בהחלט, כי קיימים "ניגודי אינטרסים חמורים כיצד יחולקו, למשל, מכסות ייצור החלב, הבשר והביצים בסקטורים השונים". אין להניח שבעיות מסוג זה ייקבעו בין "רפתנים" בלבד, שיודעים אמנם להאביס יפה פרות ולטפל בהן. תנועת המושבים, למשל, לא תמסור את ההכרעה בשאלות כגון אלה ולא תוותר על סמכותה למישהו שאינו אלא בעל מקצוע טוב בלבד.

מזכיר גם את שוני ההשקפות ביחס לסמכויות והיקף פעולותיהן של הוועדות האזוריות; הוא מתייחס בכבוד לעירנות מצידן לבעיות הענף, אבל יש גם צורך לבלום לפעמים את ייצר הפעלתנות; אין הוא חושב, למשל, שבכל איזור יש לפתוח מעבדה ושנתחייב להשתתף בסכומי כסף גדולים בעבודות המכון הווטרנארי, ושי נוסף לרופא הפעיל שבאיזור יתמנה גם רופא מיוחד משלנו. הוא הביא זאת כדוגמה לוויכוחים ולחלוקי דעות שמתעוררים בין המוכירות לבין ועדה אזורית זו או אחרת. אם בכל זאת יוחלט ויוכרע ינהגו בהתאם לכך.

הלל גרביה השתדל להחזיר את משתתפי האסיפה לבעיה המרכזית. הוא מודה שעל כל הארגונים המקצועיים עובר משבר בעקב הקמת המוסדות הממשלתיים השונים שמטפלים בענפי החקלאות השונים. הוא שולל את הלך הרוח של תבוסה, כאילו עבר זמנם של האירגונים, גם בתנאים הקיימים יש עוד לארגון המקצועי שדה פעולה רחב למדי ולדעתו מחוייב המציאות הוא האירגון של אנשי השדה עצמם, כדי שכל המועצות והמוסדות האחרים יקבעו נכונה את צרכי הענף. הטענה שההוצאה לקיום הארגונים היא הוצאה לריק אינה אלא טענת סרק, כי למעשה ההוצאה של 16 הארגונים המקצועיים מסתכמת בס"ה במיליון או מיליון וחצי לירות בשנה; דעתו היא שחיסכון מעין זה עלול לפגוע קשות בענייני החקלאות העובדת.

במה איפוא יתבטאו כיום תפקידי הארגון? יש להשלים עם העובדה שהמוסדות הממשלתיים לא יבואו כיום במשא ומתן ישיר עם אנשי הארגונים המקצועיים בשאלת קביעת מחירים וכדומה; לשם כך הוקמו המוסדות הממשלתיים המיוחדים! אולם, כדי שמועצות אלו, וכן אפילו המרכז החקלאי, שאף הוא אינו עוד הכתובת הישירה לדיונים אלה, יידעו להגן כראוי על האינטרסים של הייצרנים, צריך שהארגונים המקצועיים יהיו די חזקים, מאורגנים כראוי ומלוכדים. עליהם לדעת להשמיע את התביעות במלוא הסמכות ובמלוא היידע. אין הארגונים יכולים עוד להתעלם גם מהורמים ההתישבותיים, שחלקם בקביעת העניינים גבר בשנים האחרות

מהאסיפה בטרם שמע תלונותיהם ותביעותיהם של הייצרנים מהמוסד האחראי לשיווק. בישיבה ג' והאחרונה סיכמו את הוויכוח א. שמאראגד, הלל גרביה ושלמה גל. א. שמאראגד הודה שאמנם ארגון הבוקרים נחלש, אבל הוא מאשים בכך גם את אלה שמתחו ביקורת, אם כי הוא נוטל על עצמו את עיקר האשמה. הוא הת' אונן על מחסור בכוחות שימשיכו בעבודת הארגון, ואוי יהיה להתאחדותנו אם קיומה יהיה תלוי רק באפרים או במישהו אחר, בהתאם להשקפתו זו הריהו מבקש שיחליטו היום לתיקון הדברים.

בתשובתו למבקרים שונים על הסתלקות (או ויתור) ההתאחדות מפעולות שונות והעברתם למוסדות אחרים הוא ציין, שאינו מוצא כל רע בכך כשהדברים נעשים ע"י אותם המוסדות תוך שיתוף והבנה, מבלי שייפגעו העניינים עצמם. כך, למשל, הוא חוזר ואומר שאינו מוצא כל רע בכך שעיבוד החומר המצטבר בספר העדר נעשה מחוץ לכתלי משרד ההתאחדות, ע"י עובדי משרד החקלאות. בזמנו התנגדו החברים גם לויתור ממין זה, אבל דעתו היא שיש למנוע כפילות ובזבוז כספים לריק. הוא בעד שיתוף פעולה עם כל המוסדות שהוקמו לטובת הענף. ביניהם מצויים גם מוסדות שהם חזקים מאתנו; אם נצליח לשתף פעולה איתם נוכל גם לשמור על עניינינו, כי בלעדיהם לא נוכל למלא את אותם התפקידים שעליהם דיברו כאן היום, ואשר את ביצועם גם ביקרו קשות; לדעתו אף צדקה הביקורת.

אשר לאי-הסכמתו לעבוד עם חבר שהוצע למוכירות, מבלי לשאול קודם את פיו, הרי זוהי זכות אלמנטארית שאין לשלול משום אדם. הרי גם בעבודה בקיבוץ אין כופים על חבר בתפקיד מסויים צירוף חבר נוסף שאין הוא יכול, או אין הוא רוצה לפעול עמו בצוותא. בסכמו את דברי התשובה שלו אמר א. ש. שדעתו היא לא כדעת אותם החברים החושבים שאנחנו (הבוקרים וההתאחדות שלנו) צריכים לעשות הכל בכוחותינו בלבד ואף לבצע כל מיני ניסויים מקצועיים. מדוע לא לתבוע זאת מהממשלה? אם תידרש עזרתנו — נעזור. הוא

מקצועית, כגון ביקורת החלב, ניהול ספר העדר וכו'. התפקיד השני החשוב הוא רואה בפעילות הארגון לשם קיום המגע עם כל המוסדות, ציבור רייים וממשלתיים כאחד, שפועלים בכל תחומי הענף, והכוונתם בפתרון הבעיות השונות לטובת כלל חברי הארגון. השפעה והכוונה זו דרושה ורצויה כלפי כל המוסדות, כגון מוסדות השיווק, מנהל ההדרכה, שירותים וטרינאריים וכו'. ברור שלשם ביצוע תפקידים בהיקף כה רחב דרושה פעילות אינטנסיבית מאוד, לא רק של מזכירות מצומצמת, ויש הכרח לשתף בפעולות אלה הרבה מאוד חברים.

עם סיום הוויכוח הכללי הובאו לאישור הח' לטות הוועדה המתמדת, המאזן לשנת תשכ"ב, ואילו תקנות של האגודה שטעונות היו אישור ע"י אסיפה כללית בהתאם לדרישת ברית הפיקוח.

תומצת מהסטינוגרמה שרשם אריה כץ

ע"י י. ע.

נות. לכן הוא חושב, שכדי לעמוד יפה בפני כל כך הרבה "חזיתות" יש הכרח לחזק את חבר הפעילים בארגון כדי שפעולתם תהיה נמרצת ומהירה יותר בכל השטחים.

שלמה וגשל חוזר על השאלה שהתעוררה לא פעם אף בישיבות ההתאחדות, אם אמנם מוצדק עדיין קיום ההתאחדות לאחר שהוקמו המוסדות הממשלתיים שמטפלים בענפי החקלאות השונים בכל השטחים השונים. לדעתו שאלה זו אין להעלותה כלל על הדעת, כי קיום הארגונים המקצועיים הוא חיוני מאוד למשק החקלאי וכן גם למיכלול הרשת של המוסדות הארגוניים, המשקיים והכלכליים שמלווים את הפעולה שלנו היומיומית. "יתכן שהנני נתבע לציין את התפקידים של הארגון ובמה הוא צריך לעסוק בשעה שהנני כה מחייב את קיומו; אין באפשרותו לעשות זאת כאן והיום, אולם ינסה ללכת בעקבות חיים שחם ולציין שאין אף אחד שיפקפק בחשיבות התפקידים של ההתאחדות מבחינה

למשפחת הח' אהרון קורנרייך,

הבוקר הוותיק מחולדה

שלוחה ברכת ההתאחדות לנישואי

עירית עם ב"ל זאב צומברג מיטבתה,

חלוץ הבוקרים במרחב הערבה